

י"ב תשרי, תשע"ג, 28.9.2012

גיליון מס' 328

פרשת האזינו

ייחודה של שירת 'האזינו'

מאת יואב איתן, קבוצת יבנה

(עיבוד מתוך ספרו – "דרך ארץ קדמה לתורה")

במה נתייחדה פרשת "האזינו" שזכתה להכתב כשירה?

משה רבנו מלמד על מהלך היסטורי אותו יעבור עם ישראל:

"הנך שכב עם אבתך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ.. ועזבני והפר את בריתי.. וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתני פני מהם והיה לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות" (דברים לא/טז-יז).

המשמעות הכואבת של "הסתר הפנים" היא כי תחינות וגם תפילות לא ייענו באותה שעה. עם ישראל יגיע למצב הנורא בו יתיאש ויאמר:

"ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה" (שם לא/יז).

למרות הייאוש ימשיך הקב"ה ב"הסתר פנים":

"ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים" (שם לא/יז)

ניתן לבאר כי "הסתר פנים" נועד למנוע את המחשבה המסוכנת כי למרות עזיבת דרך התורה יוכל היחיד או הציבור להתפלל, להתחנן והעונש הקשה ייפסק. התורה מגלה כי אין "כפתור מצוקה", לא ליחיד ואף לא לעם ישראל. בלי "הסתר פנים" לא יוכל הקב"ה להעניש בחומרה את ישראל, שהרי כבר בתחילת הענישה יתכנס העם, יבקש מחילה ובקשתו תתקבל. התורה מזהירה מפני ימים קשים, ממצאות של תחינות שלא נענות וימים ללא תקווה, כפי שעבר עם ישראל רק לפני מספר דורות.

בנקודה מייאשת זו מתגלה תפקידה המרכזי של שירת "האזינו", בגללו עליה להיות חקוקה בפיהם של ישראל: **"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם.. והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו" (דברים לא/יט-כא).**

שירת "האזינו" היא שירת התקווה בימי חושך ואפילה המזכירה כי אפילו ל"הסתר פנים" יש סוף. ידיעת השירה על-פה נועדה למנוע את הייאוש הגמור מהקב"ה בשעת השפל.

המהפך הגואל יבוא בתגובה לשחצנותם של שונאי ישראל אשר את המציאות היהודית הקשה יפרשו ביוהרה ויגיעו עד חילול שם שמים:

"לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריתם. איכה ירדוף אחד אלף ושנים יניסו רבה אם לא כי צורם מכרם וה' הסגירם" (שם לב/כז-ל). "לולי כעס אויב אגור פן ינכרו צרימו פן יאמרו ידנו רמה ולא ה' פעל כל זאת.. ואמר אי אלהימו צור חסיו בו.. יקמו ויעזרכם יהי עליכם סתרה" (שם לב/כז, לז-לח).

ברגע קריטי זה יסיים הקב"ה את "הסתר הפנים":

"אם שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט ידי אשיב נקם לצרי ולמשנאי אשלם.. הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו" (שם לב/מא,מג).

בספרו על שירת "האזינו" כותב דב רפל על המפנה הדרמטי בו יסתיים "הסתר הפנים" ומדגיש כי "סיבת המפנה תהיה אזלת היד (של ישראל – י.א) ולא התשובה" ואכן הצלת עם ישראל משמד אינה סוף המהלך, היא רק ראשיתו. ההמשך תלוי בשובו של עם ישראל להכרה ביד הקב"ה הפועלת בהיסטוריה היהודית: "ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי, אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל" (שם לב/לט).

אחרי ההכרה בחוסר המקריות שבתולדות עם ישראל, חייבים ישראל לשוב אל הקב"ה כדי שיושלם המהלך המובטח של שיבת העם לארצו:

"והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה.. והשבת אל לבבך.. ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוך היום. ושב ה' אלקיך את שבתך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלקיך שמה.. והביאך ה' אלקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשת והיטבך והרבך מאבותיך" (דברים ל/א-ה).

הנה כי כן, שירת "האזינו" משמעותית מתמיד, ודווקא בדורנו. ועזרת הקב"ה? היא תלויה במעשינו.

יואב איתן, ד"ר לפילוסופיה, מתמחה בטיפוח וממשק עופות, נשוי לניצה, אב לשלושה, בן וחבר קבוצת יבנה. עובד בלול.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il